GOUDA 750
1272 - 2022

Geef Gouda door!

Programmabegroting 2022-2025

gemeente gouda

3.7 Bestuur en organisatie

Lasten x € 1.000
31.951

Baten x € 1.000
5.371

Percentage van totale uitgaven
11%

Waar staat het programma voor?

De gemeente Gouda staat met twee benen in de stad, werkt volop samen met bewoners en biedt initiatieven de ruimte. Daarom wordt actief gewerkt aan het stimuleren van bewonersinitiatieven en (burger-)participatie.

Naast de samenwerking met de inwoners van de stad, behartigt Gouda haar belangen ook samen met de omliggende gemeenten, onder meer in de regio Midden-Holland en in samenwerking met Alphen aan den Rijn en Woerden.

Wat wil Gouda bereiken?

Ruimte voor initiatieven
De gemeente wil aansluiten bij wat de stad vraagt en bewonersinitiatieven krijgen daarom de ruimte. De Goudse wijkteams worden ondersteund in hun samenbindende rol. GoudApot krijgt de kans zich verder te ontwikkelen en zo breed mogelijk initiatieven te honoreren.

Regionale samenwerking
Steeds meer maatschappelijke vraagstukken vragen om een aanpak die de gemeentegrenzen overstijgt, denk aan opgaven op het gebied van wonen, bereikbaarheid, duurzaamheid, economie, natuur en toerisme of de inkoop van zorg. In de regio Midden-Holland is sprake van netwerksamenwerking tussen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas. In 2019 hebben zij een nieuwe agenda voor regionale samenwerking opgesteld onder de noemer ‘De kracht van Midden-Holland: de regio van verbinding’. In 2022 en de daaropvolgende jaren wordt deze agenda uitgevoerd.

Ook in de netwerksamenwerking met Alphen aan den Rijn en Woerden wordt gewerkt aan een nieuwe stip op de horizon: een meerjarige samenwerkingsagenda. Bovendien zal de uitvoering van de regiodeal bodemdaling de komende jaren een belangrijk thema zijn in de samenwerking.

Tot slot is regionale samenwerking belangrijk voor de versterking van kaas als streekproduct. Samen met Bodegraven-Reeuwijk, Krimpenerwaard en Woerden en private partijen willen we Cheese Valley doorontwikkelen.

Wat zijn de belangrijkste indicatoren?

€ 220

GoudApot volledig benut

4

Raadsbrede samenwerking op 4 onderwerpen

3.7.1 Doelen en prestaties

Wat gaat de gemeente daarvoor doen?

Ruimte voor initiatieven

Participatie en budgetten

Bewoners en andere belanghebbenden worden in een vroeg stadium betrokken bij nieuwe ontwikkelingen. Hierbij wordt duidelijk gecommuniceerd over de kaders en regels die laten zien wat de mogelijkheden zijn. De mogelijkheden – of het gebrek eraan - bepalen in belangrijke mate de trede van participatie. Het communicatiedoel is om met het juiste participatieniveau, de juiste boodschap en de juiste middelen met alle belanghebbenden in contact te komen. Bewonersinitiatieven worden ondersteund vanuit de verschillende vakafdelingen. Om participatie te bevorderen wordt gezocht naar kansen om fysieke en sociale projecten met elkaar te verbinden, de betrokkenheid van bewoners te vergroten en de sociale samenhang in een wijk te stimuleren. De Omgevingswet kent een belangrijk participatie-element. De organisatie werkt er hard aan om dat goed in te bedden.

Gouda750 stimuleert de participatie door geld beschikbaar te stellen in het FondsGouda750. Dit zal in 2022 tot veel nieuwe initiatieven leiden en bewoners enthousiast maken om iets voor hun stad te doen. Ook binnen het Gouds Sportakkoord is een stimuleringsbudget beschikbaar om initiatieven te stimuleren.

Goudse wijkteams

De Goudse wijkteams ontvangen jaarlijks € 3.000 als werkbudget voor communicatie en kleine uitgaven.

Doorontwikkeling GoudApot

De gemeente bekijkt in goed overleg met GoudApot hoe het concept ieder jaar verder kan worden ontwikkeld. GoudApot bereikt een brede groep van oude en nieuwe initiatiefnemers. Het budget van € 220.000 wordt jaarlijks nagenoeg volledig besteed aan zeer diverse activiteiten. Het bestuur van GoudApot zoekt naar een goede manier om ruimte te geven aan zowel terugkerende activiteiten als aan nieuwe initiatieven. Activiteiten die georganiseerd worden voor de viering van Gouda 750 jaar worden in goede afstemming tussen GoudApot en het fonds Gouda750 behandeld.

Samenwerking met Gouda Bruist

Gouda Bruist biedt een platform en een netwerk aan iedereen die in de stad actief is. Ongeveer 2.000 leden zijn actief op goudabruist.nl en maken gebruik van de activiteitenagenda, de sociale kaart en het platform. Voor de gemeente ontwikkelt Gouda Bruist op een aantal thema's nieuwe ideeën en methoden om participatie te bevorderen.

Regionale samenwerking

Samenwerking Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden

De gemeenten Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden werken al geruime tijd samen in een netwerkconstructie. Eind 2016 verankerden zij diverse samenwerkingsafspraken in een bestuursakkoord met de provincie Zuid-Holland, onder meer op het terrein van bodemdaling, toerisme en vervoer en een jaar later vonden alle partijen elkaar bij de aanpak van diverse projecten in het kader van Gebiedsgericht werken. In 2019 is de samenwerking verder geïntensiveerd door de ondertekening en verdere invulling van een regiodeal bodemdaling samen met nog vijf andere overheden. In 2022 en verder zetten Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden weer volgende stappen. In elk geval werken ze aan een nieuwe, meerjarige agenda, als basis voor de samenwerking. Dit gebeurt in nauwe afstemming met de omliggende gemeenten.

Daarnaast zal de uitvoering van de regiodeal de komende jaren een belangrijk speerpunt blijven. Vanuit Gouda zijn twee specifieke projecten aangedragen, met als doel deze onder de vlag van de regiodeal uit te voeren, namelijk (1) het opzetten van een kennis- en expertisecentrum bodemdaling, waarbij de eerste stap is om een (sluitende) businesscase te maken en (2) het vervaardigen van een toolbox voor historische steden met een zakkende bodem. Over de voortgang in de uitvoering van alle projecten onder de regiodeal vindt periodiek overleg plaats met de Rijksoverheid.

Samenwerking Cheese Valley

Ook voor versterking van kaas als streekproduct is regionale samenwerking belangrijk. Samen met Bodegraven-Reeuwijk, Krimpenerwaard en Woerden en private partijen wil Gouda Cheese Valley doorontwikkelen.

Samenwerking in de regio Midden-Holland

In de regio Midden-Holland is in 2021 het kernverhaal van Midden-Holland omschreven rond de kernthema’s groeigebied, bereikbaarheid en economische vitaliteit. In 2022 staat het uitvoering geven aan de lobby voor deze drie kernthema’s centraal alsmede het verder uitvoering geven aan de strategische agenda ‘De kracht van Midden-Holland: regio van verbinding’

In deze agenda is een aantal inhoudelijke accenten en speerpunten benoemd.

1. Op weg naar 2050: regio Midden-Holland energieneutraal. Onder deze noemer wordt onder meer ingezet op een regionale energiestrategie, waarbij opgaven als de energietransitie, de ruimtelijke impact daarvan, klimaatadaptatie, duurzame opwekking van energie, circulaire economie alsmede een duurzame bebouwde omgeving en duurzame mobiliteit invulling krijgen.

2. Vitale regio en bereikbare woon- en werklocaties. Hierbij gaat het onder meer om het efficiënt verbinden van verschillende vervoerssystemen via openbaar vervoer, auto en fiets. In samenwerking met andere relevante partners, onder meer bij de provincie Zuid-Holland, wordt ingezet op diverse investeringen. Eén van de wensen is om een HOV-punt met P&R te realiseren (NS-station Gouweknoop) aan de westkant van Gouda, een traject dat een lange adem vergt, de samenwerking van veel partijen en genoeg financiële middelen. Ook zijn er ambities om te investeren in wegen om (ontwikkel)locaties goed bereikbaar te houden en in de versterking van de fietsinfrastructuur.
3. Toekomstbestendige economie. Een toekomstbestendige economie vraagt onder meer om een aantrekkelijk vestigings-, ondernemers- en kennisklimaat, de benodigde aandacht voor innovatie en goede samenwerkingsverbanden binnen en tussen de private en de publieke sectoren. Randvoorwaarden om dit te realiseren zijn onder meer een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en een regionale aanpak gericht op de detailhandel, bedrijventerreinen en kantoorpanden.
4. Voldoende en passende woningen van goede kwaliteit. In de regio Midden-Holland liggen kansen om een substantiële bijdrage te leveren aan de regionale, maar ook bovenregionale woningbouwopgave van de provincie Zuid-Holland. De inzet is de woningvoorraad dusdanig te vergroten dat deze voorraad in 2050 op orde is, rekening houdend met de demografische ontwikkelingen. Het gaat daarbij niet alleen om een kwantitatieve opgave, maar ook in kwalitatieve zin met passende woningen die betaalbaar zijn voor starters, duurzaam, geschikt voor de combinatie wonen-zorg en waar ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen, en dat in een kwalitatief hoogwaardige woon- en leefomgeving.

Toekomstvisie
In 2018 besloot de gemeenteraad van Gouda tot de start van een traject om te komen tot een toekomstvisie voor Gouda, een beeld van Gouda in 2030, bedoeld om te inspireren, richting te geven en als basis te dienen voor toekomstig handelen. In 2019 is deze visie opgeleverd en vastgesteld, onder de noemer ‘Gouda ligt goed’. De Toekomstvisie is een leidraad in de strategische keuzes die de gemeente maakt. In deze visie is ook een paragraaf opgenomen over regionale samenwerking (paragraaf 5 van deel II), met als titel ‘groter denken en positie kiezen’. Deze paragraaf zal nader geconcretiseerd worden. Dat betekent onder meer dat een verkenning plaatsvindt naar nieuwe mogelijke strategische allianties op grond van inhoudelijke opgaven.

Raadsbrede samenwerking
De volgende onderwerpen worden in 2022 raadsbreed opgepakt:
- Energietransitie (bestaande bouw);
- Klimaatadaptatie (water en groen);
- Omgevingswet en omgevingsvisie;
- Gouda 750 jaar.

Samen met de raad wordt gewerkt aan raadsbreed werken in de stad Gouda volgens de door de raad vastgestelde startnotitie met de doelen en uitgangspunten. De intentie van raadsbreed werken is om meer betrokkenheid en draagvlak voor het democratisch proces en de besluitvorming te creëren en als college en raad samen met de stad op te trekken.

3.7.2 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde
	Wettelijke indicatoren op basis van eigen bronnen					
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2019	n.v.t.		Hier wordt niet op gestuurd.
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2021	6,73		Hier wordt niet op gestuurd.
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2019	€ 596		Hier wordt niet op gestuurd.
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2019	22%		20%
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	2022	7,1%		Hier wordt niet op gestuurd.

Tekstuele toelichting op de indicatoren

Indicator	Toelichting
Formatie	De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de gemeente voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. In Gouda is dit niet van toepassing omdat de gemeente niet werkt met het principe van toegestane formatie.
Bezetting	Het geraamde werkelijk aantal fte's van het ambtelijk apparaat van de gemeente dat werkzaam is op peildatum 1 januari van het begrotingsjaar (Het is niet gebruikelijk de werkelijke bezetting voor een toekomstig begrotingsjaar in te schatten. Voor de begroting 2021 wordt gerekend met de bezetting van 1 januari 2020).
Apparaatskosten	Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

Indicator	Toelichting
Externe inhuur	Het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de gemeente in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.
Overhead	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces in verhouding tot het totaal saldo van de lasten (exclusief toevoegingen aan reserves) volgens de begroting.

3.7.3 Wat gaat het kosten?

3.7.3.1 Overzicht exploitatie

Programma 7 Bestuur en organisatie

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Lasten	31.951	31.452	31.406	31.387
Baten	-5.371	-5.371	-5.371	-5.371
Saldo van lasten en baten	**26.580**	**26.081**	**26.035**	**26.016**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	557	557	557	557
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-664	-664	-664	-664
Saldo mutaties reserves	**-107**	**-107**	**-107**	**-107**
Resultaat	**26.473**	**25.974**	**25.928**	**25.909**

3.7.3.2 Toelichting op de exploitatie

De 3e begrotingswijziging 2021 heeft geleid tot de volgende mutaties (+ = nadeel, - = voordeel):

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
2e ijkmoment 2021 voortgang 2021	**879**	**1203**	**1189**	**1184**
0.1 Bestuur	-51	-50	-50	-50
0.2 Burgerzaken	113	172	157	152
0.4 Overhead	817	1081	1082	1082
Budgetneutraal	**25**	**25**	**25**	**25**
0.4 Overhead	25	25	25	25
Kadernota 2022	**-50**	**-40**	**-35**	**-35**
0.1 Bestuur	-50	-40	-35	-35
Totaal	**854**	**1.188**	**1.179**	**1.174**

3.7.3.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakveld (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
0.1 Bestuur	4.696	4.656	4.649	4.647
0.2 Burgerzaken	1.175	1.116	1.131	1.136
0.4 Overhead	20.709	20.309	20.255	20.233
Totaal	**26.580**	**26.081**	**26.035**	**26.016**

3.7.3.4 Investeringen

Investeringen op basis van jaar gereed (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Automatisering 2022	600	0	0	0
Automatisering 2023	0	480	0	0
Automatisering 2024	0	0	387	0
Automatisering 2025	0	0	0	707
Automatisering 2026	0	0	0	0
AV middelen (MIVOP 2025)	0	0	0	450
MIVOP 2022	0	0	0	0
Vervanging paternosterkasten 2022	0	0	0	0
Totaal	**600**	**480**	**387**	**1.157**

3.7.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Regio Midden-Holland (RMH)
In de Regio Midden-Holland werken de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas samen. Daar ligt een formele gemeenschappelijke regeling aan ten grondslag, maar in de praktijk heeft de samenwerking een netwerk-karakter.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland
De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de publieksleges ter dekking van de kosten voor de door burgerzaken diverse geleverde diensten.

3.7.5 Overhead

3.7.5.1 Inleiding

Het BBV schrijft voor dat in het programmaplan een overzicht van de overhead wordt opgenomen. Doordat de overhead in een apart overzicht verantwoord wordt, ontstaat beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten en het halen van haar doelstellingen. Het idee is dat de begroting transparanter wordt en dat de raad beter kan sturen op de kosten van overhead. Daarnaast kan door het hanteren van een eenduidige systematiek een betere vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt.

Het BBV geeft de volgende definitie van overhead die de gemeenten moeten hanteren: 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Deze kosten worden verantwoord op het taakveld Overhead. De kosten van personeel (en goederen en diensten) in het primaire proces worden rechtstreeks doorberekend aan de betreffende taakvelden.

Vanwege administratief technische redenen heeft de gemeente ervoor gekozen de overhead in de programmabegroting 2019-2022 onderdeel uit te laten maken van programma 7 Bestuur en organisatie.

3.7.5.2 Toelichting op de overhead

Voorbeelden van kosten die tot de overhead worden gerekend zijn de salarislasten van leidinggevenden en van medewerkers van de afdeling financiën. Ook de exploitatielasten van het Huis van de Stad maken deel uit van de overhead.

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, worden de overheadkosten centraal begroot. Voorheen werden deze kosten verdeeld over de programma’s en niet apart inzichtelijk gemaakt.

Het saldo van de overheadkosten (inclusief het bedrag dat is toegerekend aan externe kostendragers) komt in 2022 uit op € 20,4 miljoen en is daarmee 6,93% van de totale lasten (inclusief reserves) van de begroting.

Voor het specificeren van de overheadkosten hanteert de gemeente Gouda een indeling in elf onderdelen.

Onderdeel	Toelichting
Directie	Kosten van de 3 directieleden en de bijbehorende management ondersteuning.
Primair proces	Loonkosten van het personeel die niet direct aan een taakveld kunnen worden toegerekend, zoals alle leidinggevenden in het primaire proces en ondersteuning in het primaire proces (managementassistentes en administratieve medewerkers).
Bestuursondersteuning en Communicatie	Kosten die worden ingezet ten behoeve van de interne en externe communicatie en de bestuursondersteuning.
Concernstaf	Kosten die gemaakt worden ten behoeve van interne controle en advies.
Informatisering en Automatisering	Kosten die gemaakt worden voor het aanschaffen van hardware- en software, licenties, onderhoud, systeem- en netwerk beheer, helpdesk, applicatiebeheer en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Ook vallen hier de telefoonkosten, de kopieerkosten en de kosten van DIV onder. Hiervoor zijn alle automatisering en ICT kosten doorgelopen en indien van toepassing direct toegerekend aan een taakveld. De overgebleven kosten zijn verantwoord onder overhead.
HRM	Kosten die gemaakt worden voor het personeelsbeheer, zoals de salariskosten van de HRM-medewerkers, de kosten van het personeelssysteem, concern brede opleidingskosten en trainingen, werving en selectie, arbodienst, OR, detachering en kosten organisatieontwikkeling.
Huisvesting	Kapitaallasten en onderhoud die betrekking hebben op het Huis van de Stad, alsmede waterverbruik, energiekosten, schoonmaakkosten, beveiliging en het onderhoud binnen het Huis van de Stad.
Facilitaire zaken	Kosten die betrekking hebben op het callcentrum, catering/ kantine, en portokosten.
Financiën	Kosten voor het voeren van de administratie, de planning- en controlfunctie en adviesfunctie op het gebied van financiën, treasury en fiscale zaken.

Onderdeel	Toelichting
Inkoop	Kosten die worden gemaakt t.b.v. inkoop, waaronder ondersteuning aanbestedingen, ontwikkelen contractenbank en contractmanagement en de verzekeringen.
Juridische Zaken	Kosten die betrekking hebben op juridische zaken, zoals juridische advieskosten, proceskosten en schadevergoeding.

In het BBV is voor de grondexploitaties, investeringen en voorzieningen een uitzondering gemaakt voor wat betreft het centraal begroten en verantwoorden van overheadkosten. Deze uitzondering is gemaakt omdat het niet toerekenen van de overhead zou leiden tot een nadelig resultaat. De jaarlijkse last zou dan namelijk ineens ten laste van het begrotingsresultaat moeten worden gebracht in plaats van deze toe te rekenen aan het grondbedrijf, de onderhoudsvoorzieningen en de investeringen. De overhead die door wordt berekend aan deze externe kostendragers bedraagt € 4,3 miljoen.

Toerekening overhead aan heffingen en tarieven
Doordat de overhead sinds de BBV-wijziging op een apart overzicht wordt verantwoord en niet worden doorbelast aan de producten in het primaire proces, ontstaat een beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten binnen de programma's. Dit betekent niet dat dat de overhead buiten beschouwing wordt gelaten bij de berekening van de heffingen en tarieven. Deze wordt namelijk extracomptabel (buiten de boekhouding om) berekend ten behoeve van de tariefstelling en om aan te tonen dat de gemeente met deze heffingen geen winst maakt. De toegerekende overhead aan de heffingen en tarieven maken onderdeel uit van de in dit onderdeel gepresenteerde kosten van overhead.

3.7.5.3 Specificatie overhead
De specificatie van de lasten en baten van overhead leidt tot de volgende overzichten.

Verdeling van de lasten van de overhead over de afdelingen

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Beheer Openbare Ruimte	-69	-68	-68	-68
Bestuurs- en Managementondersteuning	1.337	1.337	1.337	1.337
Concernstaf	626	626	626	626
Cultuur, Vastgoed en Ontwikkeling	2.403	2.412	2.411	2.411
Directie Algemeen	299	296	296	296,232
Directie Maatschappelijke Ontwikkeling	679	646	617	617
Facilitaire Zaken	2.404	2.543	2.543	2.542
Financiën	626	641	652	657
Human Resource Management	2.268	2.288	2.288	2.288
Informatievoorziening en Automatisering	7.893	7.708	7.687	7.672
Maatschappelijk Beleid	219	219	221	221
Projecten Openbare Ruimte	657	248	248	247
Regionale Dienstverlening Sociaal Domein	1.081	1.081	1.081	1.081
Ruimtelijk Beleid en Advies	368	368	368	368
Services	1.546	1.604	1.590	1.585
Stadstoezicht	95	93	93	93
Veiligheid en Wijken	149	149	149	149
Zorg en Ondersteuning	258	258	258	258
Centraal Jurisdische Afdeling	1.438	1.427	1.427	1.423
Werk en Financiën	260	260	260	260
Opgroeien en Start Arbeidsmarkt	299	299	299	299
Directie Ruimtelijke Ordening	163	163	163	163
Programmaorganisatie Control en Info Sociaal Domein	0	0	0	0
Totaal lasten	**24.999**	**24.599**	**24.546**	**24.524**

Verdeling van de baten van de overhead over de afdelingen

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Bestuurs- en Managementondersteuning	0	0	0	0
Cultuur, Vastgoed en Ontwikkeling	-171	-171	-171	-171
Facilitaire Zaken	-534	-534	-534	-534
Human Resource Management	0	0	0	0
Informatievoorziening en Automatisering	-2.638	-2.638	-2.638	-2.638
Maatschappelijk Beleid	-18	-18	-18	-18
Regionale Dienstverlening Sociaal Domein	-799	-799	-799	-799

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Ruimtelijk Beleid en Advies	0	0	0	0
Veiligheid en Wijken	-103	-103	-103	-103
Centraal Jurisdische Afdeling	-27	-27	-27	-27
Werk en Financiën	0	0	0	0
Totaal baten	**-4.290**	**-4.290**	**-4.290**	**-4.290**

3.7.5.4 Overheadpercentage

De kosten van overhead kunnen worden uitgedrukt in een percentage. Het BBV schrijft voor dat hiervoor een indicator moeten worden opgenomen in de begroting. Deze indicator drukt de totale overheadkosten uit in het percentage van het totaal van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves.

Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025
Totale overheadkosten (programma totaal)	24.999	24.599	24.546	25.524
Toerekening externe kostendragers	-4.290	-4.290	-4.290	-4.290
Totale overheadkosten (excl. toerekening)	20.709	20.309	20.256	21.234
Totale lasten (excl. toevoegingen aan reserves)	290.389	280.623	284.916	274.511
Berekend overheadpercentage	**7,13%**	**7,24%**	**7,11%**	**7,74%**

3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Lasten x € 1.000
5.126

Baten x € 1.000
200.759

Percentage van totale uitgaven
2%

Waar staat het programma voor?

In de zeven programma's van deze begroting zijn de specifieke lasten en baten per programma opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente ook lasten en baten die niet aan een programma zijn toe te rekenen. Het betreft de algemene uitkering, de algemene belastingen, de financiering, onvoorziene uitgaven en stelposten en ook de vennootschapsbelasting. Deze komen aan bod in dit onderdeel Financiering en algemene dekkingsmiddelen.